

Олексій В. Гордієнко*

МІЖНАРОДНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ГУМАНІТАРНИХ ПРОЄКТІВ

У статті досліджено роль міжнародної фінансової підтримки України в умовах повномасштабної війни та її значення для реалізації гуманітарних проєктів. Актуальність теми зумовлена безпрецедентними соціально-економічними втратами, що включають руйнування виробничого потенціалу та інфраструктури, зростання бюджетного дефіциту, погіршення стану ринку праці та загострення гуманітарних потреб населення. У цих умовах міжнародна фінансова допомога виступає ключовим інструментом стабілізації державних фінансів і забезпечення базових соціальних функцій держави.

Проаналізовано динаміку валового внутрішнього продукту України у 2022–2024 роках, яка характеризується різким спадом у 2022 році, поступовим відновленням у 2023 році та уповільненням темпів зростання у 2024 році. Виявлено, що економічна динаміка значною мірою визначається воєнними ризиками, руйнуванням енергетичної інфраструктури та дефіцитом робочої сили. Окрему увагу приділено трансформації структури проблем підприємств, де від інфраструктурно-енергетичних викликів відбулося зміщення до кадрових та безпекових обмежень.

Досліджено прогностичні макроекономічні показники, які свідчать про подальше уповільнення економічного зростання та скорочення випускового розриву, що обмежує потенціал швидкого відновлення економіки. Показано, що зовнішня фінансова підтримка є визначальним чинником забезпечення фінансової стійкості України в умовах значного дефіциту бюджету та високих оборонних витрат. Окремо проаналізовано масштаби міжнародної допомоги, зокрема роль Світового банку та інших міжнародних фінансових інституцій у фінансуванні програм відновлення, соціального захисту, енергетики та інфраструктури. Встановлено, що значна частка ресурсів спрямовується на реалізацію гуманітарних проєктів, які охоплюють підтримку населення, відновлення житла, освіти та охорони здоров'я.

Зазначено, що міжнародна фінансова підтримка є системною основою реалізації гуманітарних проєктів в Україні, а її ефективність залежить від координації донорів, прозорості управління фінансовими потоками та інституційної спроможності держави.

Ключові слова: міжнародна фінансова підтримка, гуманітарні проєкти, відновлення економіки, Світовий банк, макроекономічна динаміка, Україна.

Рис. 4. Табл. 1. Літ. 10.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-301-600-609

* ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-7512-2916>

Oleksii Hordiienko

INTERNATIONAL FINANCIAL SUPPORT TO UKRAINE IN WAR CONDITIONS: IMPORTANCE FOR THE IMPLEMENTATION OF HUMANITARIAN PROJECTS

This article examines the role of international financial support for Ukraine amid a full-scale war and its significance for the implementation of humanitarian projects. The relevance of the topic stems from unprecedented socioeconomic losses, including the destruction of productive capacity

* Academy of Financial Management. Ukraine.

and infrastructure, a growing budget deficit, a deteriorating labor market, and an escalation of the population's humanitarian needs. Under these conditions, international financial assistance serves as a key instrument for stabilizing public finances and ensuring the state's basic social functions.

This study analyzes the dynamics of Ukraine's gross domestic product (GDP) for 2022–2024, which is characterized by a sharp decline in 2022, a gradual recovery in 2023, and a slowdown in growth in 2024. It was found that economic dynamics are largely determined by military risks, the destruction of energy infrastructure, and labor shortages. Particular attention is paid to the transformation of the nature of challenges faced by enterprises, where the focus has shifted from infrastructure and energy challenges to personnel and security constraints.

The study examines macroeconomic forecasts indicating a further slowdown in economic growth and a narrowing of the output gap, which limits the potential for a rapid economic recovery. It demonstrates that external financial support is a key factor in ensuring Ukraine's fiscal sustainability amid a significant budget deficit and high defense spending. The scale of international assistance is analyzed separately, particularly the role of the World Bank and other international financial institutions in financing recovery, social protection, energy, and infrastructure programs. It is established that a significant share of resources is directed toward the implementation of humanitarian projects covering support for the population, housing reconstruction, education, and healthcare.

It is noted that international financial support serves as the systemic foundation for the implementation of humanitarian projects in Ukraine, and its effectiveness depends on donor coordination, transparency in the management of financial flows, and the state's institutional capacity.

Keywords: міжнародна фінансова підтримка, гуманітарні проекти, відновлення економіки, Світовий банк, макроекономічна динаміка, Україна.

Peer-reviewed, approved and placed: 14.07.2026

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Повномасштабна війна в Україні спричинила безпрецедентні соціально-економічні потрясіння, що проявляються у значних втратах виробничого потенціалу, руйнуванні інфраструктури, зростанні бюджетного дефіциту та загостренні соціальних проблем. У цих умовах критичного значення набуває міжнародна фінансова підтримка, яка стає ключовим джерелом стабілізації державних фінансів та забезпечення базових потреб населення.

Особливої актуальності набуває питання ефективного спрямування донорських ресурсів на реалізацію гуманітарних проектів, які охоплюють соціальний захист, відновлення житла, забезпечення доступу до освіти, охорони здоров'я та інших життєво важливих послуг. Водночас існують виклики, що пов'язані з координацією міжнародної допомоги, прозорістю використання коштів та пріоритетністю їх розподілу. Таким чином, виникає необхідність у дослідженні ролі міжнародної фінансової підтримки як системної основи реалізації гуманітарних проектів в умовах воєнного стану та оцінці її впливу на соціально-економічну стабільність країни [1,2].

Аналіз останніх публікацій по проблемі. Питання, що розглядаються в даному дослідженні, перебувають у полі уваги багатьох вітчизняних науковців, серед яких варто відзначити Боднарюк І. [3], Буряка М., Давиденка Н. [4], Дугінець Г. [5], Красилюка В. [6], Покровську Н., Мединську Т., Ніжейко К., Ногінову Н. та інших.

Водночас, попри значну кількість напрацювань, окремі аспекти залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, недостатньо розкритими є

питання, пов'язані з особливостями формування та використання міжнародної фінансової підтримки України в умовах війни саме в контексті реалізації гуманітарних проєктів. Тому потребується поглиблений аналіз механізму спрямування донорських ресурсів на забезпечення соціального захисту населення, відновлення житла, підтримку системи освіти та охорони здоров'я, а також оцінка їх впливу на подолання гуманітарних наслідків воєнних дій і стабілізацію соціально-економічної ситуації в країні.

Формулювання цілей статті (мета статті). Обґрунтування ролі міжнародної фінансової підтримки України в умовах війни як ключового інструменту забезпечення реалізації гуманітарних проєктів, а також визначення її впливу на стабілізацію соціально-економічної ситуації та відновлення життєво важливих сфер суспільства.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Оцінювання макроекономічних показників України в умовах війни є важливим для розуміння тенденцій її розвитку та адаптаційних процесів. Динаміка валового внутрішнього продукту за кварталами 2022-2024 років наведена на рис. 1 [1]. У цей період динаміка валового внутрішнього продукту України характеризувалася значними коливаннями, що відображають вплив воєнних дій та поступову адаптацію економіки до нових умов.

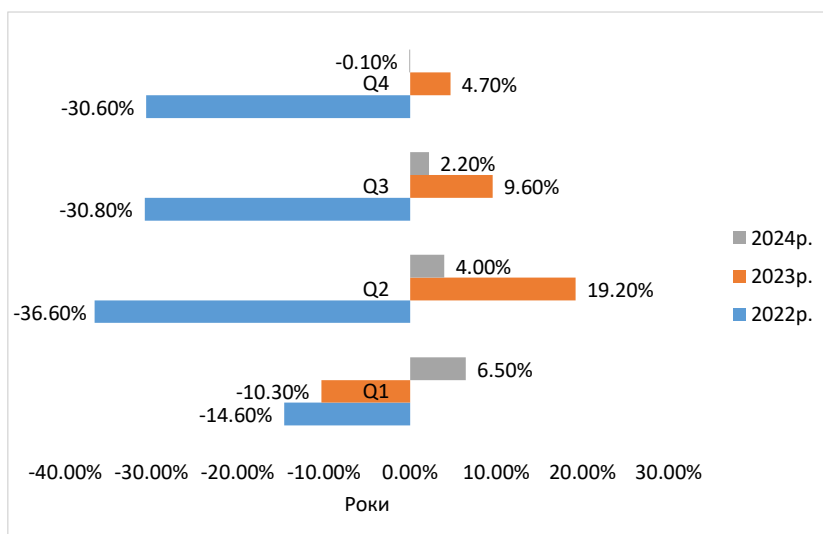


Рис. 1. Динаміка валового внутрішнього продукту України за кварталами у 2022-2024 роках, за даними [1]

У 2022 році економіка зазнала різкого падіння у всіх кварталах (Q1-Q4), що було зумовлено початком повномасштабного вторгнення, руйнуванням виробничої та енергетичної інфраструктури, порушенням логістичних ланцюгів і скороченням внутрішнього попиту. Найглибше падіння було

зафіксовано у другому кварталі, після чого спад залишався значним протягом усього року. У 2023 році спостерігалася зміна тенденції: економіка поступово почала відновлюватися. Попри збереження негативної динаміки на початку року, уже з другого кварталу зафіксовано суттєве зростання, що стало результатом адаптації бізнесу до умов війни, відновлення експортних можливостей та значної міжнародної фінансової підтримки. До кінця року темпи зростання залишалися позитивними, хоча й поступово сповільнювалися [6,7]. У 2024 році відновлення економіки продовжилося, проте його темпи помітно знизилися. Зростання ВВП залишалося позитивним у перших трьох кварталах, однак демонструвало тенденцію до уповільнення. У четвертому кварталі показник наблизився до нульової позначки. Така динаміка пов'язана, зокрема, з пошкодженням енергетичної інфраструктури, дефіцитом трудових ресурсів та обмеженнями виробничих і логістичних можливостей.

У цілому, даний аналіз показує, що економіка України пройшла три послідовні етапи розвитку: глибокий кризовий спад у 2022 році, фазу відновлення у 2023 році та період уповільнення темпів зростання у 2024 році.

Масштабна міграція, зниження рівня економічної активності населення та структурні й просторові зрушення в економіці спричинили виникнення дисбалансів на ринку праці, що проявляються у невідповідності попиту і пропозиції робочої сили та загостренні дефіциту кадрів.

Найбільш актуальні проблеми, з якими стикаються підприємства у 2022–2024 роках (частка відповідей, %) наведені на рис. 2 [1].

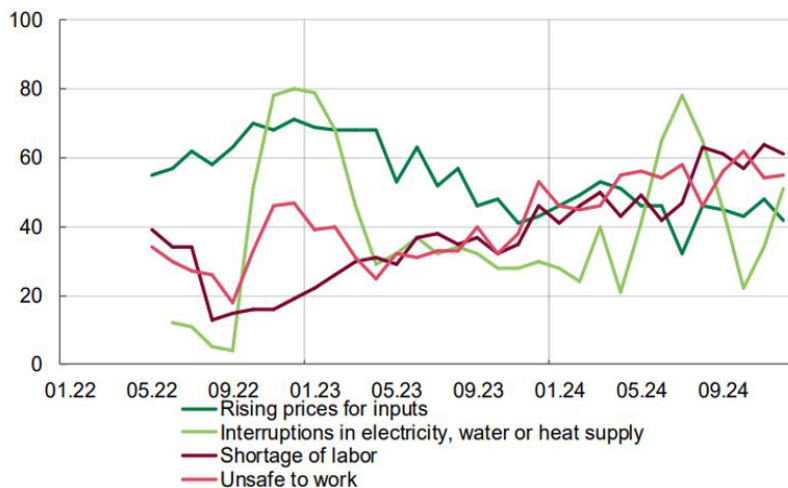


Рис. 2. Найбільш актуальні проблеми, з якими стикаються підприємства у 2022–2024 роках (частка відповідей, %), за даними [1]

Динаміка оцінки найважливіших проблем підприємства у 2022–2024 роках свідчить про суттєву трансформацію структури бізнес-викликів під

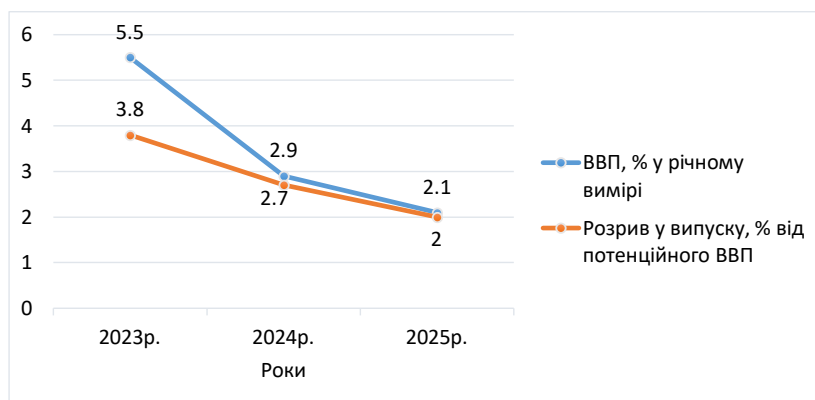
впливом воєнних та економічних факторів. На початку періоду домінуючими були проблеми, пов'язані з різким зростанням цін на ресурси (rising prices for inputs), а також перебоями у постачанні електроенергії, води та тепла (interruptions in electricity water or heat supply), що відображало критичний стан інфраструктури та енергетичної системи. У 2022-початку 2023 року саме ці фактори визначали найбільший тиск на діяльність підприємств, досягаючи пікових значень у частці відповідей.

Однак у подальшому спостерігається поступове зниження їхньої актуальності, хоча вони залишаються значущими через нестабільність зовнішнього середовища.

Водночас з 2023 року посилюється проблема браку робочої сили (shortage of labor), яка демонструє стійку висхідну тенденцію і до 2024 року виходить на рівень однієї з ключових перешкод для бізнесу. Це пов'язано з міграційними процесами, мобілізаційними факторами та загальним скороченням пропозиції робочої сили. Паралельно зростає значущість проблеми небезпечних умов праці (unsafe to work), що відображає вплив воєнних ризиків на функціонування підприємств.

Таким чином, якщо на початку періоду основні обмеження мали переважно інфраструктурно-енергетичний характер, то в останні роки відбувається зміщення акценту до кадрових та безпекових проблем, які поступово формують нову структуру ризиків для бізнес-середовища.

Для оцінювання перспектив розвитку економіки України розглянемо прогноз темпів економічного зростання та випускового розриву, що наведений на рис. 3.



Примітка: Розрив у обсязі виробництва - це різниця між фактичним і потенційним обсягом виробництва, за оцінкою Національного банку України

Рис. 3. Прогноз темпів економічного зростання України та динаміки випускового розриву за даними [1, 8]

Очікується, що темпи економічного зростання сповільняться з 2,9% у 2024 році до приблизно 2% у 2025 році у річному вимірі (за оцінками Національного банку України та Світового банку). Базовий сценарій

передбачає продовження війни протягом 2025 року, що зберігатиме значні обмеження для економічної динаміки [1,8].

Водночас спостерігається поступове скорочення розриву у обсягах виробництва — тобто різниці між потенційним і фактичним обсягом виробництва, що означає зменшення можливостей для швидкого зростання, зумовленого відновленням економіки, у короткостроковій перспективі. У подальшому економічне зростання не матиме автоматичного характеру. Прискорення відновлення потребуватиме розширення виробничого потенціалу, зокрема через підвищення гнучкості ринку праці, розвиток системи перекваліфікації та підвищення кваліфікації, повернення мігрантів, а також активізацію інвестицій та зростання продуктивності.

Зовнішня фінансова допомога відіграє ключову роль у збалансуванні бюджетних потреб у воєнний час. Стан державних фінансів у воєнний час характеризується такими основними показниками, як:

- податкові надходження становлять близько 33% ВВП;
- оборонні видатки — приблизно 30% ВВП (орієнтовно 60 млрд дол. США у середньому);
- фіскальний дефіцит (без урахування грантів) — близько 25% ВВП (приблизно 40 млрд дол. США) і покривається донорським фінансуванням у формі грантів і кредитів;
- програма МВФ виступає як ключовий «якір» для забезпечення донорських зобов'язань до березня 2027 року.

Основні фіскальні показники, у % до ВВП, наведені на рис. 4 [1,9].

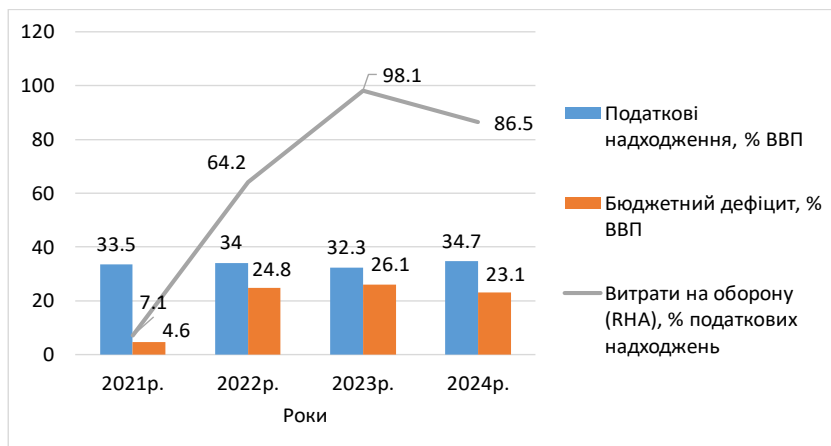


Рис. 4. Основні фіскальні показники, у % до ВВП за даними [1, 9]

Незважаючи на значні обсяги міжнародної фінансової допомоги, війна продовжує чинити суттєвий негативний вплив на економіку України, спричиняючи масштабні втрати виробничого потенціалу, інфраструктури та людського капіталу. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають питання фінансування відновлення та реконструкції країни, а також залучення міжнародних партнерів до реалізації відповідних програм підтримки.

З лютого 2022 року прямі збитки становлять близько 176 млрд дол. США, тоді як потреби у відновленні та реконструкції оцінюються приблизно у 524 млрд дол. США.

З огляду на значні масштаби руйнувань, одним із ключових завдань державної політики та міжнародного співробітництва є забезпечення фінансування відновлення та реконструкції України. Відповідно до визначених пріоритетів, у 2025 році передбачено реалізацію комплексу інвестиційних та бюджетних програм, спрямованих на відбудову критично важливих секторів економіки та соціальної сфери.

Загальний обсяг потреб у відновленні та реконструкції на 2025 рік становить близько 17,3 млрд дол. США:

- інвестиційні проекти, затверджені Стратегічною інвестиційною радою - 11,9 млрд дол. США;
- непроєктні (бюджетні) програми - 5,4 млрд дол. США.

Реалізація зазначених заходів значною мірою залежить від залучення міжнародних фінансових ресурсів та підтримки з боку міжнародних організацій. Важливу роль у цьому процесі відіграє Світовий банк, який є одним із ключових партнерів України у фінансуванні програм відновлення, розвитку та гуманітарної підтримки [10].

Світовий банк активно підтримує Україну, тісно співпрацюючи з двосторонніми партнерами та міжнародними фінансовими організаціями, зокрема з Міжнародним валютним фондом (IMF), Європейським Союзом (EU), Європейським банком реконструкції та розвитку (EBRD) та Європейським інвестиційним банком (EIB).

Починаючи з лютого 2022 року, World bank group мобілізувала близько 77 млрд доларів США фінансової підтримки для України. Станом на 31 березня 2025 року з цієї суми вже було фактично надано понад 52 млрд доларів США. Важливо, що близько 97 % залученого фінансування забезпечили міжнародні партнери з розвитку, що свідчить про високий рівень міжнародної солідарності та підтримки України в умовах війни та відновлення економіки.

Активне фінансування України Світовим банком за секторами економіки та суспільства (загальний обсяг фінансування, спрямований на підтримку ключових секторів економіки та суспільства) представлено в табл.1.

Станом на 2025 рік загальний обсяг активного фінансування України з боку World Bank Group становить 67,224 млрд доларів США. Найбільша частка коштів спрямована на реагування на надзвичайні виклики та наслідки війни - 55,313 млрд доларів США, або понад 82 % від загального обсягу фінансування.

У межах цього напряму реалізуються програми підтримки державних видатків на надання базових послуг населенню (PEACE), а також проекти розвитку логістики та відновлення транспортної сполученості (RELINC). Другим за обсягом напрямом є економічне відновлення та вдосконалення державного управління, на які передбачено 8,246 млрд доларів США [10].

Фінансування охоплює підтримку відновлення аграрного сектору через програму ARISE, стимулювання розвитку підприємництва та зміцнення системи управління державними фінансами.

Таблиця 1. Активне фінансування України світовим банком, розроблено автором за даними [1, 10]

№ п/п	Сектори економіки та суспільства	Загалом по сектору (млн доларів США)
1.	Соціальний захист та людський капітал (у тому числі) – INSPIRE: посилення соціального захисту – LEARN: доступ до освіти та стійкість – HOPE: ремонт житла для переміщених осіб	3378,0 \$
2.	Інфраструктура та енергетика (в тому числі) – Передача електроенергії та надійність енергомереж – Транспорт та міська інфраструктура	287,0 \$
3.	Економічне відновлення та управління (в тому числі) – Відновлення сільського господарства (ARISE) – Розвиток підприємництва та фінансове управління	8246,0 \$
4.	Реагування на надзвичайні ситуації та війну (в тому числі) – PEACE: державні видатки на основні послуги – RELINC: логістика та мережева зв'язність	55313,0 \$
5.	Загальний обсяг активного фінансування України	67224,0 \$

На розвиток соціального захисту та людського капіталу спрямовано 3,378 млрд доларів США. Кошти використовуються для посилення системи соціального захисту населення (INSPIRE), забезпечення доступності та стійкості освітньої системи (LEARN), а також відновлення житла для внутрішньо переміщених осіб у межах програми HOPE.

Фінансування інфраструктури та енергетики становить 287 млн доларів США. Основними напрямками є підвищення стійкості електроенергетичної системи та мереж передачі електроенергії, а також відновлення транспортної та міської інфраструктури.

Таким чином, структура фінансування Світового банку свідчить про пріоритетність підтримки України в умовах війни, забезпечення безперервного функціонування держави, надання базових послуг населенню та створення передумов для подальшого економічного відновлення і розвитку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз засвідчує, що міжнародна фінансова підтримка є визначальним фактором забезпечення життєздатності України в умовах війни. Значна частина залучених ресурсів спрямовується на фінансування гуманітарних програм, які охоплюють соціальний захист населення, відновлення інфраструктури та підтримку базових державних послуг.

Встановлено, що донорське фінансування не лише компенсує критичний дефіцит державного бюджету, але й формує фінансову основу для реалізації масштабних гуманітарних проєктів, що реалізуються за участі міжнародних організацій та фінансових інституцій.

Разом із тим ефективність використання міжнародної допомоги значною мірою залежить від рівня координації між донорами, прозорості механізмів розподілу коштів та здатності державних інституцій забезпечити цільове

використання ресурсів. У перспективі посилення інституційної спроможності та підвищення ефективності управління фінансовими потоками залишатиметься ключовою умовою успішної реалізації гуманітарних проєктів в Україні.

1. World bank's support to Ukraine and business opportunities under projects in Ukraine, April 16, 2025, URL: <https://infobox.prozorro.org/upload/files/main/2345/677/2-wb-ukraine-business-outreach-workshop-april-16-2025-v1.pdf>
2. Міжнародна фінансова допомога як основа повоєнної відбудови та регіонального розвитку України. URL: https://bses.in.ua/journals/2025/96_2025/31.pdf
3. Боднарчук І. Л., Мединська Т. В., Ногінова Н. М. Тенденції розвитку благодійництва та особливості оподаткування в Україні в умовах війни. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2024. № 43. С. 114–125. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/1430-Article%20Text-2203-1-10-20241216.pdf>
4. Давиденко Н.М., Буряк М.І. Розвиток фінансового потенціалу регіонів України в умовах децентралізації: монографія. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 248 с.
5. Дугінець Г., Ніжейко К. Міжнародна технічна допомога в повоєнній відбудові України. Scientia Fructuosa. № 3. 2022. URL: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022\(143\)02](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022(143)02)
6. Красилук В. Ф. Можливі сценарії розвитку територіальних громад в післявоєнний період. Політичне життя. 2024. Вип. 4. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.4.6>
7. Хом'як М.С., Міжнародна фінансова допомога як основа повоєнної відбудови та регіонального розвитку України, Причорноморські економічні студії, вип. 96. 2025, URL: https://bses.in.ua/journals/2025/96_2025/31.pdf
8. Світовий банк погіршив прогноз зростання ВВП України на 2026 рік. Financial club. URL: <https://finclub.net/news/svitoviy-bank-pohirshyv-prohnoz-zrostannia-vvp-ukrainy-na-2026-rik.html>
9. ЄС затвердив новий пакет інвестицій на \$1,5 млрд для підтримки відновлення, реконструкції та модернізації України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/dac35def-de98-4bc7-8aad-5b8414d504e4?lang=uk-UA&title=PaketInvestitsiiNa1-5-Mlrd>
10. Україна залучила \$200 млн грантового фінансування на бюджетну підтримку за рахунок внеску Норвегії у межах проєкту Світового банку. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/ukraine_has_secured_200_million_in_grant_financing_for_budget_support_from_norway_under_the_world_bank_project-5635

1. The world bank (2025), "World bank's support to Ukraine and business opportunities under projects in Ukraine, April 16, 2025", available at: <https://infobox.prozorro.org/upload/files/main/2345/677/2-wb-ukraine-business-outreach-workshop-april-16-2025-v1.pdf>
2. Mizhnarodna finansova dopomoha yak osnova povoiennoi vidbudovy ta rehionalnoho rozvytku Ukrainy. URL: https://bses.in.ua/journals/2025/96_2025/31.pdf
3. Bodnaryuk I. L., Medynska T. V., Nohinova N. M. (2024), "Trends in the development of philanthropy and peculiarities of taxation in Ukraine during wartime", Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava, no. 43. pp. 114–125. available at: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/1430-Article%20Text-2203-1-10-20241216.pdf>
4. Davydenko N.M., Buryak M.I. (2019). Rozvytok finansovoho potentsialu rehioniv Ukrainy v umovakh detsentralizatsiyi [Development of the financial potential of the regions of Ukraine under decentralization conditions: monograph], Kyiv: CP "Komprint", 248 p. Ukraine.
5. Duhinets H., Nizheyko K. (2022). "International technical assistance in the post-war reconstruction of Ukraine", Scientia Fructuosa. vol 3, available at: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022\(143\)02](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022(143)02)
6. Krasyluk V. F. (2024), Possible Scenarios for the Development of Local Communities in the Postwar Period. Politychne zhyttya. vol 4, available at: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.4.6>
7. Khomyak M.S., (2025), "International Financial Assistance as the Foundation for Ukraine's Postwar Reconstruction and Regional Development", Prychornomorski ekonomichni studiyi, vol. 96, available at: https://bses.in.ua/journals/2025/96_2025/31.pdf
8. Financial Club (2025), The World Bank has lowered its GDP growth forecast for Ukraine for 2026, available at: <https://finclub.net/news/svitoviy-bank-pohirshyv-prohnoz-zrostannia-vvp-ukrainy-na-2026-rik.html>

9. Ukrainian Government Websites. (2026), The EU has approved a new Ђ1.5 billion investment package to support Ukraine's recovery, reconstruction, and modernization, available at: <https://me.gov.ua/News/Detail/dac35def-de98-4bc7-8aad-5b8414d504e4?lang=uk-UA&title=PaketInvestitsiiNa1-5-Mlrd>

10. Ukrainian Government Websites. (2026), Ukraine has secured \$200 million in grant funding for budget support through a contribution from Norway as part of a World Bank project, available at: https://www.mof.gov.ua/uk/news/ukraine_has_secured_200_million_in_grant_financing_for_budget_support_from_norway_under_the_world_bank_project-5635